

יהודי לכל דבר

דברי חיים הזו במרכז ספא

זי שזר לפני תמונת אבי סבו ר' שאול גי נצבורג זצ"ל

פיכה הוא ומסנתו סדורה וכסר יימה היא, אינו הבידוק — וכי רון אחר הכ"ד. אף על פי יודע הוא כי אין תקוה לדור מהבד"כ כסם שאין תקוה לדור ככל שאר שלומי אמיני ישראל לביניהם ולי רבותיהם. הוא אינו אדוק באמוניו — וסובר מסורת, איהב בית מדרש.

ומעשה שהיה בו, שהלך בהי בודה לבקר באלטנויטול שבפראג ונעלם מחבריו, עד שמצאוהו עימד לו בקרן זווית מענעע גופו בת"י פילה, סאקלט זאך, וכיוצא בזה הפכים הרבה, אולם בעיקר אדם מקורי הוא, שישו"י הוא בכל יסותו, בכל סיגנונו, בכל ביטה ומאנירה שלו, פייטן הוא, על הכל פייטן הוא, ופיוס בקיע ועלה מכל שיחה שלו, מכל אמ"י כלאחר יד, בהיסח הדעת, פייט חיים ונלכב, מלא מכירים נועם וחקן, תכונה זו שבו מכירים אנו מתוך ספריו, מתוך סוכבי בוקר ו"אוד אישים", מתוך נוס"י שאי מהקרו בהיסטוריה העברית, אלא שלא זו הסעה לעמוד על כך שאין אנו מספיקים, הוא נאה בחבורה וראש המדברים בחבורה.

כבוד גדול נמל בחלקי שאהא מדבר בכבודו של הנשיא לעתיד לבוא, ולכן שזר, לא אומר אלא מקצת, משום שאין אומרים שב"זו של אדם בטניו ומקצת, משום שלא כל דרכו בחיים גלויה לי, וכסם שאומר מקצת שבתו בפניו כך אומר מקצת מידותיו ומעשיו בלבד, ובכל הבריו, ברשותכם.

תלדות ימיו של ז. שזר הם תולדות ימי עם ישראל בדורות האחרונים, גלגל מטולטל סובב רך בין משברים, מהפכות, מלחמות, חורבן, דחיקת הקץ וקץ הגאולה מעשיו מסורתיים בין אגודות, אסיפות, ארגוני פועלים, ורעידות, קונ"ג גריס וועדים סוציאליסטיים בין לאומיים, עשיית נפשות בין מני הזנים סוציאליסטיים של ישראל ואומות העולם, בניאגרסיה שלו כתובות רוסיה, ארץ ישראל, ברי לין, ווינה, שווייץ, סאריס, לונדון, אמריקה, מסורגות זו אחר זו וחורר חלילה, סימן וזכר לננו" דיו של עם ישראל בגויים מאז ומעולם.

הוא אינו פנהיג, לא חידש תרי אה"ה, לא הכרית על פרוגרמה סגור, לא הולל תנועה ולא קבע הלכה בישראל, כליעצמו הוא חבר, עידו נער, היה תלמיד חבר של בר כוכב, בימים ההם היה הצוי"י נוה ספק קיימת ספק אין קיימת, ספק בעלילות ספק בתלום, עד שבא ברוכב והעמידה על בסיסה וריצעה ברבידים וגבשה בגבישים ועשאת דבר של ממש וצורך לר"י ביט, להמונים, מאז הוא חבר במס"י לנה, זמל עם חברים, תעמלן ומטיף ומזכה את הרבים, אולם הוא הכליז במפלגה, דחק לתור כה, את כל הללו של בית יש"ר ראל, את כל רוחו ודמותו המוס"רית של העם, הכמיהה לגאולה, חוון המשיה, חוון מסחורי עמוק זה שהוא משתלה בלב כל יהודי יותר מכל חוון אחר, הציונות שלו, בינו לבין עצמו, לאו דווקא מתוכ"גנת היא, לאו דווקא מבוארת היטב על פי מארכס והמסריאליזם ההיסטורי, הציונות שלו היא מע"שה בראשית, הסטיכיה של עם ישראל, אותה העלה עמו מתוך בית אביו, מתוך ארון הספרים של אביו, מסורת של דורות שהיתה רווחת בכל בית, בכל רחוב ופינה מן המלמדים שלימדוהו תור"ה, מן הסופר העברי שנודמן לו בימי נערותו ולימדו לשון וספ"ר לות עברית, מקשי הגלות, מן הצד המצוק של המוני בית-ישראל, והיא שעמדה לו בימים ההם כפני המפלגות הרבות שמשטו בישראל התי סותרות זו את זו ונלחמות זו עם זו בחירוף נפש לחיים ולמוות, ועושות גבורות לשעה, מעין אותן של משיחי שקר בשעתם, וכבר העיד סופן על חחילתן.

וזת סיכו וזה עיקרו: יהודי לכל דבר, יהודי שלם וממילא ציוני, כששטו, בהכרה, כדבר היוצא מחולדות העם וקיומו בער"ל, כביכול יש בו, בעולמו הפרטי, הרציפות שבחולדות האומה על כל תקופותיה, וכל עיקר עולמו האישי אינו אלא תמצית תולדות העם, יצירה חבלתית, וכל הדורות מעורבים בה, ואי אפשר לשמוט מסנה תקופה אחת, כלישכן את העיקר, את אבן היסוד: ציון, מסאן גם זיקתו לגולה, להמוני ישראל שבגולה, אהבת ישראל שבו, ויקחו להסידות, זיקתו לאי"ר, לפי שהי עם ישראל נגלים למניו כמנורטה היסטורית רחבה, ומקבל באהבה כל מה שיש בה מקורי, בריא וטוב ודוחה מעליו כל מה שהוא בטל ועראי.

שלם היה עם עצמו בכל דרך חיי, שלם עם עם ישראל, שלם עם ארץ ישראל ושלם עם הלשון העברית וספרותה, ידועה חשובה שהיתה שגורה בסין: פונדעסט" וועגן, בסערת וויכוח עם חברים ועם ידידים אם שברו אותו ברב"רים ולא מצא מתח להשיב היה משיב: פונדעסטוועגן, זו לא תשובה של בטלה, של חלשה, אלא תשובה של אדם שלם עם עצמו, אדוק באמתו ואי אפשר להעבירו על דעתו, כפנוראמה ה' היסטורית שלגנד ציוני אלו דברים שבפי יריביו, שלכאורה הגיוניים הם, נכונים הם, מוסריים הם מעיקרם, ובטלים ועוברים, ויש תשובה לעתיד לבוא, ועד אותה שעה — אף על פי כן! פונדעסטוועגן.

בספרות העברית אין אני מוצא לו חבר, הוא אינו גמנה על אי"ו שיו המעשים והשבורים של ברנה, לא על אנשיו של מ. י. ברדיצ'ב"סקי, שכולם כרוכס הם הולי בדידות, תרעי לבב ואובדי דרך החיים, גם לא על מקצת אנשיו של טייארברג, כל שכן גנטיק, משהו מניצני האור של קורולנקו הרוסי רטון בו:

— ואף על פי כן, אף על פי כן אורות מנצנים מנגד, כן, אורות מנצנים בחושך, בידוע, ניצוצי אור דומים קרר"י, מושכים אחריהם גוונתנים בסהון בלב, הנה עוד שעה, עוד אחרת ואתה בא אל המנוחה, אף על-פי שהמנוחה ממך והלאה.

הרשוני ואנכה לצוד בחסיסה או, דיוקנו של שזר כפי שהוא דומה עלי, שלא ככל גיבורי הספ"ר רוח העברית הוא אדם מן הישוב, מה שקורין אדם נורמלי, אדם נורמלי מלא הסכים גם הוא, אלא שהפכו שקולים אלו כנגד אלו, כף לעומת כף — ומאזניים מעויין.

מעויין כיצד? הוא איש מפלגה — וכאחד מן העם, אחד ממיליר"ים, מובחר ומיוחד שבמינו — ועממי, סוער ונלהב ומיושב, חסיד מטבע ברייתו — ואין בו כלום מן הנסתה והאלפול, מעילנותמה, מן הגימגום שבהסידות, ממה שאין כוח בסה לפרש, אורבה,

במיים אלו שסכנות אורבות לנו ככל צד מבוזנים כל ישראל את לבם לממשלה, זקנה בקיאה ורגילה" זו שהיא תצילם מכל רעות המתרגשות לבוא ותצילם מבף כל אויב ותציעדם לשלום, כן יהי.